

Radionica kritike

Da ne plaću nove generacije

Dražen Lalić je napisao opsežnu obiteljsku biografiju kombinirajući znanstveno-humanističke metode i književnost o dvije grane svoje obitelji koje su se tijekom Drugog svjetskog rata našle na sučeljenim stranama, i u svemu se politički pozicionirao kao čovjek sklon pomirenju, iako ne i zaboravu

Dražen Lalić: „Dvije kuće iznad mora: Kultura sjećanja dalmatinskih obitelji“, TIM press, Zagreb, 2025.

Jere Čović

🕒 21. siječnja 2026.

Alati za prilagodbu

🔍 Povećajte slova

🔍 Smanjite slova

🎨 Grayscale

🔍 Visoki kontrast

👁️ Negativni kontrast

💡 Svijetla pozadina

🔗 Podcrtane poveznice

A Čitljiv slog

↺ Reset

💬 Kontakt

Nigdje, međutim, autor ne dopušta toj boli da preraste u mržnju ili huškanje na „drugoga“. Dapače, kroz cijelu knjigu autor poziva na dijalog i razumijevanje

Ljudi pate od mnogih opsesija; od onih minornih poput slaganja knjiga po boji i(li) veličini pa sve do onih opasnijih poput, *nedajbože*, pranja ruku. Sreća je za šire čitateljstvo, u to spadaju i oni koji knjige ne slažu po boji i(li) veličini, da i Dražen Lalić, naš poznati sociolog i politolog (društveni komentator, avaj!), pati od opsesije. Njegova je opsesija možda i najopasnija: obiteljska povijest. Rijetko što čovjeka toliko uznemiri, prenerazi ili paralizira kao kopanje po svojim ili ranama vlastitih predaka. Lalić se, kako priznaje već u uvodu, uhvatio u koštac sa pripovijedanjem povijesti svoje obitelji i zato što osjeća da mu je došlo vrijeme za inventuru ovozemaljskog postojanja.

Paralelne biografije predaka

Na nešto više od tristo stranica knjige autor je obuhvatio povijest obitelji s očeve i majčine strane na zanimljiv način; pristupajući temi s jedne strane kao znanstvenik sociolog i kao osoba koja je u sva opisana zbivanja bila uključena direktno ili posredstvom bližnjih. Lalić usporedno prati događanja i razvoj dvije grane svoje obitelji tijekom turbulentnog 20. stoljeća (s naglaskom na zbivanja tijekom Drugog svjetskog rata i njihov utjecaj) posvećujući poglavlja knjige „suprotnim“ srođnicima; u poglavljima sučeljava dva djeda, dvije bake, dvije tete, ujca i strica (*barbe*

Kalendar

siječanj 2026

PON

26

27/12/2025 - 24/05/2026

Raspisan natječaj za kratku priču „Biber“

PON

26

6. siječnja - 10. veljače

NATJEČAJ ZA ZBORNIK „RUKOPISI 49“

PON

26

11. siječnja - 31. siječnja

Poziv na dostavu projektnih prijedloga „Čitanjem do uključivog društva“

PON

26

11. siječnja - 31. siječnja

HND: natječaj za najbolje novinarske radove objavljene 2025. godine

kako ih autor zove) i naposljetku majku i oca. Na kraju, kako to već i priliči čovjeku koji posprema svoje životno bivstvovanje, sučeljava se – i sa samim sobom i sa svima svojim.

Na nešto više od tristo stranica knjige autor je obuhvatio povijest obitelji s očeve i majčine strane na zanimljiv način; pristupajući temi s jedne strane kao znanstvenik sociolog i kao osoba koja je u sva opisana zbivanja bila uključena direktno ili posredstvom bližnjih

Otvarajući knjigu devetom pjesmom lirskog ciklusa *Hana* Oskara Daviča, koja se i tematski poklapa sa samim tekstom, autor kao da nas priprema na niz citata iz književnosti, glazbe, filozofije i popularne kulture kojima knjiga obiluje. Drugo poglavlje otvara stihom pjesme Tediya Spalata dok će, recimo, četvrto poglavlje otvoriti citatom – Tukidida! Ukratko, svako se poglavlje otvara citatom koji i tematski najavljuje poglavlje; najbolje se to vidi iz Freudova citata o očevoj smrti kojim otvara poglavlje o *barbama* čiji su životi itekako bili obilježeni: s jedne strane očeva smrt, a s druge pretjerana očeva kontrola. Iako na mjestima pomalo patetično (Terezin je **Nono** našao mjesta u poglavlju posvećenom djedovima: „Parafrazirajući divnu pjesmu Tereze Kesovije iz 1973. godine, ustvrđujem da više i ne znam nikoga tko je nalik na njega...” i zamorno, posebice u uvodu koji, bez nekog posebnog razloga, vrvi citatima i teorijskim referencama iz psihologije, filozofije i povijesti, jasno je da prolazeći i probijajući se kroz more raznolikih citata i referenci imate posla s dobro potkovanim, načitanim i inteligentnim pripovjedačem. Pripovjedačem koji kroz obiteljsku povijest kormilari itekako vješto ne dopuštajući da emocionalno uvjetovanim pristupom članove obitelji nepotrebno opravdava, uzdiže ili pokudi. Na nekoliko nas mjesta upozorava da neke stvari uzmemo *cum grano salis*, a zapravo one u koje nije siguran i za koje nema dokaza niti ne ulazi, dok u neke priče ne ulazi svjestan da bi njihovo prepričavanje zauzelo previše prostora i pripovijedanje odnijelo u sasvim drugom smjeru; na vrijeme se zaustavlja prepričavajući djedove doživljaje s robije u Lepoglavi: „Detaljno izlaganje njegovih doživljaja na robiji usmjerilo bi nemali dio ove knjige...” (105. str.). Ne propušta ni kritizirati sebe i vlastite obitelji; prigovara sebi (ali i djedu) zbog prevelike sklonosti ženama, zategnutih odnosa s bratom, perfekcionizam u poslu i teškoće u odnosima s bliskom osobom, višak tjelesne mase: „...na dan kad ovo pišem zabrinjavajućih 114, vjerojatno i zato što se zbog pisanja krećem manje nego inače.” (139. str.)

Knjiga vrvi dogodovštinama: djedovo robijanje sa Stepincem i poznanstvo sa Sir Fitzroyem Macleanom – prema kojemu je, navodno, nastao lik Jamesa Bonda – i Oliverom Dragojevićem. Zanimljiva je anegdota o bijegu autorove bake iz Makarske u kojoj su je ustaše hvatale pokušavajući je zarobiti. U bijegu joj je pomogla ni manje ni više nego prateta sadašnjeg premijera Plenkovića. Taj je isti premijer kasnije prozvao autora da je plaćenik koji hoda po televizijama gadeći HDZ-ove kandidate.

Zanimljiva je anegdota o bijegu autorove bake iz Makarske u

Pretplatite se na kalendar ▾

h,d,p,

hrvatsko društvo pisaca
croatian writers society

Izdvojeno

RAZGOVOR

TOMISLAV MEDAK: Ne zazirati od tehnologije

Filip Kučeković

TEMA

Književnost na društvenim mrežama: od boomera do zoomera

Boris Postnikov

KRITIKA

PROZA

Nismo svi srodnici po zlu

Ana Fazekas

KRITIKA

POEZIJA

PUBLICISTIKA

Prozor s kojega puca pogled

Krešimir Bagić

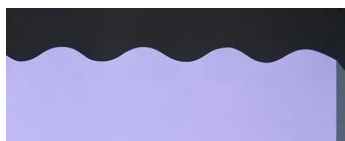
KRITIKA

PROZA

Arheologija vatre

Dragan Jurak

Programi

Radionica kritike

kojoj su je ustaše hvatale pokušavajući je zarobiti. U bijegu joj je pomogla ni manje ni više nego prateta sadašnjeg premijera Plenkovića

Poziv na saniranje transgeneracijskih trauma

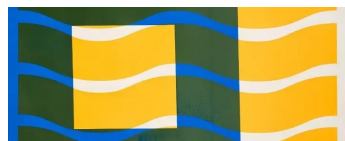
Najviše je mjesta u knjizi, na ovaj ili onaj način, zauzela trauma povezana s ubojstvom očevog djeda partizana, kojega je ustaška vojska nakon zarobljenštva i mučenja strijeljala ostavivši trudnu udovicu, partizansku ilegalku, na milost i nemilost bratoubilačkom ratu i stranim okupatorima. Lalić u knjizi na više mjesta zaključuje i ističe kako je u tom ratu dugoročno najpogubnije bilo bratoubilaštvo. Autor nije pretjerao dajući toj, zaista transgeneracijskoj, traumi toliko prostora u knjizi. Naposljetku, ona se generacijama prenosila u obitelji i generacijama utjecala na životni slijed niza članova kojima je tijekom života očevom i muževom smrću zauvijek promijenjen. Gotovo se može osjetiti i žal samog autora za gubitkom djeda kojeg, nažalost, nikad nije imao prilike upoznati. Nigdje, međutim, autor ne dopušta toj boli da preraste u mržnju ili huškanje na „drugoga“. Dapače, kroz cijelu knjigu autor poziva na dijalog i razumijevanje. Najbolje je to prikazao pripovijedajući odnos svoje bake čijeg su supruga ubile ustaše i njezine susjede čijeg su muža ubili partizani nakon oslobođenja. Njih dvije su nastavile živjeti, jer živjeti se mora, ne dopuštajući da ih mržnja rastavi. Pričajući o jednom ustaši, baka Ivka autoru je rekla: „Ni među njima nisu svi bili zli, kao što među našima nisu svi bili dobri. U ratu se to u nekim stvarima pomiša. Tada glavni lako postanu zlotvori, koji ne znaju s ljudima nego grubo.“ (105. str.) Citati osoba, čije je ispovijedi prikupio u mnoštvu intervjua koje je napravio pripremajući knjigu, dodatno obogaćuju djelo; kao da im autor daje priliku da sami ispričaju svoju životnu priču, bez njegovih intervencija. Dopuštajući drugima da pričaju o sebi i drugima, Lalić pomaže, ponajprije sebi, da njegova knjiga ne postane pripovijest unuka o baki, sina o ocu i nećaka o *barbi*. Lalić je kao pripovjedač svjestan važnosti više perspektiva, čak i ako ona međusobno stoje u suprotnosti. Općenito; u cijelom djelu autor ne zloupotrebljava prvo lice jednine; svoje je „lice“ potpuno stavio u funkciju svoje obitelji (uz tek poneke zanimljive i smiješne opaske o sebi u „tuđim“ poglavljima) i pripovijedanja o njoj stvarajući hibridni žanr na razmeđu znanstvenog, biografskog i autobiografskog. Autor, uz poneka mjesta pri početku knjige, nikad nije patetičan, a piše o toliko osjetljivim, obiteljskim stvarima.

Bez japajakanja, ali sa smjernicama za one koji žele znati malo više

Umetanjem preslika raznih dokumenata koji se odnose na članove obitelji u knjigu, autor postiže još veći stupanj autentičnosti, dokumentarnosti. Naime, iako znamo da su članovi bili žive osobe, preslike tužbi, molbi i sudskih rješenja kao da ih dodatno – oživljuju. Pričom o vlastitom djetinjstvu i roditeljima koji su predstavljali tipičnu jugoslavensku radničku klasu zasigurno će pridobiti one čitatelje koji pripadaju generaciji koja je vlastitim rukama roditeljima pomagala podizati vikendice koje su nicala širom naše obale sedamdesetih i osamdesetih godina prošlog stoljeća.

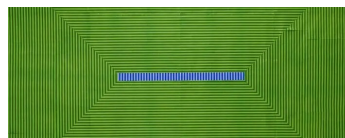
Ekoknjževnost

Književnost i tehnologija

Književnost & vizualne umjetnosti

Osobna biblioteka

Najčitanije

TEMA

Limited edition

Kruno Lokotar

KRITIKA

PROZA

Pravo na vlastiti glas

Dragan Jurak

KRITIKA

POEZIJA

Stoicizam i rezignacija

Andrijana Kos Lajtman

KRITIKA

PROZA

Prisilna migracija, trajna šutnja

Nika Pulig

TEMA

Sedam veličanstvenih iz 2025. godine

Prema kraju knjige osvrće se na vlastiti život, članstvo u SDP-u, profesuru, štrajk u *Slobodnoj Dalmaciji*, angažman u dnevnoj politici, koja ga, kako stoji u uvodu, sve manje zanima. Ni tu ne upada u zamku japajakanja, izbjegavajući višak pripovijedanja o sebi, upućuje na neke svoje ranije, već objavljene radove za one koji žele, a takvih uvijek ima, znati više.

Pomislić će neki, naivno, kako knjiga Dražena Lalića dolazi baš u pravo vrijeme, kad nam je itekako potrebno kultiviranog, a ne selektivnog sjećanja. Za ovakve je knjige svako vrijeme dobro, i u svako su vrijeme dobrodošle i potrebne. Niti je ovu knjigu Dražen Lalić pisao da uskrisi hrvatsko društvo i spasi njegovo sjećanje, niti će ona, barem ne u onoj mjeri u kojoj bi bilo prijeko potrebno, to učiniti. Niti će taj spas, uostalom, stići od pomodnog ljevičarenja i mlakosti publike koja u ovoj knjizi pokušava vidjeti barijeru pred navalom nacionalističkog nasilja.

Niti je ovu knjigu Dražen Lalić pisao da uskrisi hrvatsko društvo i spasi njegovo sjećanje, niti će ona, barem ne u onoj mjeri u kojoj bi bilo prijeko potrebno, to učiniti. Niti će taj spas, uostalom, stići od pomodnog ljevičarenja i mlakosti publike koja u ovoj knjizi pokušava vidjeti barijeru pred navalom nacionalističkog nasilja

Knjiga Dražena Lalića opsežno je, mozaično i bogato djelo o povijesti obitelji. Autor je pisao o vlastitoj opsesiji, o vlastitom interesu, o nečemu što je kopkalo njegovu dušu i to se prepoznaje; najuspjeliji su i najbolje napisani dijelovi teksta u kojima se može osjetiti da se autor, bez teorijskih i znanstvenih zadržki, prepustio pripovijedanju o vlastitom i životu svojih predaka. Suočio je sebe, dao si je terapijskog oduška u pisanju, ali suočio je i sve nas pomoću vlastite obitelji s važnošću „male povijesti“ i njegovanja kulture sjećanja, pogotovo na one koji su živote položili za slobodu, a čiju se borbu i žrtvu na svaki način pokušava zaboraviti.

***Tekst je nastao u sklopu radionica „Književna kritika u tekstu i kontekstu“, a financiran je iz Fonda za kulturu Društva hrvatskih književnika.**

Jere Čović (Split, 2002.) je student diplomskog studija kroatistike i komparativne književnosti.

Dražen Lalić

Drugi svjetski rat

Dvije kuće iznad mora

jere čović

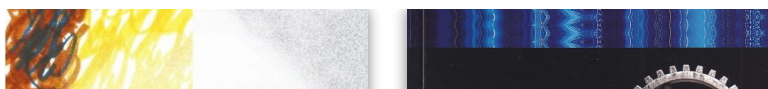
kritika

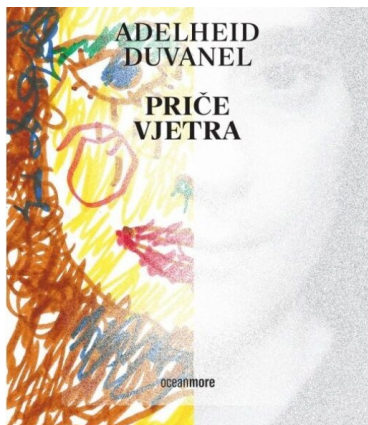
publicistika

radionica kritike

radionica kritike 2025

transgeneracijska trauma

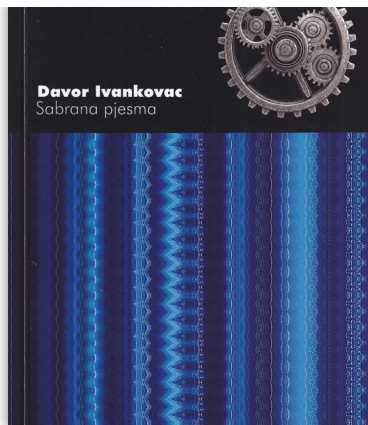

PROZA

Slikanje riječima

Erika Franz

POEZIJA

Stoicizam i rezignacija

Andrijana Kos Lajtman

[Impressum](#) | [Politika zaštite privatnosti](#) | [Uvjeti korištenja](#) | [Kontakt](#)